

בבית המשפט העליון

רע"פ 5570/16

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

המבקשים: 1. נעמה חוסין
2. חוסין ועלי אבו פייסל בע"מ

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כב' הנשיא י' אלון והשופטים: י' רז-לוי ו-י' עדן) מתאריך 01.06.2016 ב-ע"פ 43446-01-16; בקשה לביטול עיכוב יציאה מן הארץ מתאריך 05.03.2018

בשם המבקשים: עו"ד ציון אמיר

בשן המשיבה: עו"ד יאיר זילברברג

החלטה

1. לפני בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' הנשיא י' אלון והשופטים: י' רז-לוי ו-י' עדן) ב-ע"פ 43446-01-16, בגדרו נדחה ערעורם של המבקשים על פסק דינו של בית משפט השלום באשדוד (כב' השופטת ג' שלר) ב-ת"פ 2537-09, אשר במסגרתו נגזרו עליהם העונשים הבאים:

(א) על המבקש 1 הושתו – 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי, למשך שנתיים, לבל יעבור עבירות מהסוג שבהן הוא הורשע; קנס בסך 20,000 ש"ח, או 80 ימי מאסר תמורתו; חתימה על התחייבות בסך 50,000 ש"ח לבל יעבור את אחת העבירות שבהן הוא הורשע, למשך שנתיים, או 90 ימי מאסר תמורתה.

(ב) על המבקשת 2 הושת קנס בסך 30,000 ש"ח.

2. לצד בקשת רשות הערעור, הוגשה גם בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות שהושת על המבקש 1. בהקשר זה הוריתי כי עונש המאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות שהוטל על המבקש 1 יעוכב עד להכרעה בבקשתו למתן רשות ערעור.

להלן אביא את הנתונים הנדרשים להכרעה במכלול.

רקע והליכים קודמים

3. בתאריך 30.09.2009 הוגש כתב אישום כנגד המבקשים לבית משפט השלום הנכבד. במסגרת כתב האישום נטען כי בתאריך שאיננו ידוע למשיבה, מבקש 1, שהינו בעליה הרשום ומנהלה של מבקשת 2, קשר קשר עם אדם ששמו מוטיע (להלן: מוטיע) לייבא עבורו את המוצרים שיפורטו להלן בשמה של מבקשת 2, שהינה חברה קמעונאית העוסקת בממכר חומרי בניין ואינסטלציה.

4. בכתב האישום נטען עוד כי בתאריך 08.05.2007 הגיעה לנמל אשדוד מכולה שמספרה TGHO7914263 (להלן: המכולה) ואשר על-פי המפורט בחשבון הספק וברשימה שצורפה לרשימון מס' 0721220101 (להלן: הרשימון), הכילה את הפריטים הבאים: מכונת טחינה, ערבול וריסוק במשקל העולה על 1,000 ק"ג; מכונת חריטה; מכונת חיתוך למתכות; שני מגדלי קירור לתעשייה; 50,200 כדורים קטנים העשויים גומי, או פלסטיק מוקצף, ו-32,400 כדורים גדולים העשויים גומי, או פלסטיק מוקצף (להלן: המוצרים המיובאים). עוד נטען כי מוטיע וחברה בבעלותו, ששמה: רויאל תעשיות בע"מ (להלן: רויאל), היו הרוכשים של המוצרים המיובאים והמבקשת 2 הייתה היבואן שלהם. עוד נטען, כי מבדיקת המוצרים המיובאים עלה כי מכונת הטחינה, הערבול והריסוק, מכונת החריטה ומכונת חיתוך המתכות, הינם מוצרים, אשר אסורים בכניסה לאזור יהודה ושומרון (להלן בהתאמה: המוצרים האסורים; איו"ש).

5. בסמוך להגעת המכולה לנמל אשדוד, כך נטען, המבקש 1 פנה לאדם מסוים מעמילות המכס מ.ט.מ, העביר לו את המסמכים הבאים: שטר מטען; חשבון ספק, ורשימת טובין (להלן: מסמכי היבוא), וביקש ממנו לפעול עבור המבקשים לשחרור המכולה מפיקוח המכס. בהקשר זה נטען כי לאחר שאותו אדם הבין מפי המבקש 1 כי המוצרים המיובאים מיועדים להגיע לחברון – הוא סירב לטפל בבקשה.

לאחר מכן, כך נטען, פנה המבקש 1 לעמילות המכס טרנסכלל סחר בע"מ ומסר להם את מסמכי היבוא, וביקש מהם לטפל בשחרור המוצרים המיובאים, מבלי לספר להם כי מוצרים אלה מיועדים להגיע לחברון. ברשימון, שעל-פי האמור בכתב האישום, הוכן על בסיסם של מסמכי היבוא – הוצעה ככזב כי היבואנית של המוצרים המיובאים היא המבקשת 2 וכי המוצרים מיועדים להגיע לדיר אל אסד. הרשימון ומסמכי היבוא הוגשו לרשויות המכס לצורך שחרור המוצרים המיובאים מרשות המכס.

6. לפי הנטען בכתב האישום – המבקשים לא עשו את הדרוש כדי להצהיר כי המוצרים המיובאים מיועדים להגיע לאיר"ש, והם אף לא הצהירו כי המוצרים המיובאים שייכים למעשה לחברת רויאל, השוכנת בחברון.

7. במסגרת כתב האישום, יוחסו למבקשים העבירות הבאות: הברחת טובין – עבירה לפי סעיף 211(א)(1) לפקודת המכס [נוסח חדש] (להלן: הפקודה); הגשת רשומון כוזב או לא נכון בפרט מסוים – עבירה לפי סעיף 212(א)(4) לפקודה; הצגת חשבון מכר שאינו אמיתי – עבירה לפי סעיף 212(א)(3) לפקודה; הטעיית פקיד מכס – עבירה לפי סעיף 212(א)(9) לפקודה, והשטת טובין בניגוד לצו פיקוח – עבירה לפי סעיף 7 לפקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979 (להלן: פקודת היבוא והיצוא).

8. לאחר הגשת כתב האישום המבקשים העלו טענה של הגנה מן הצדק ובית משפט השלום הנכבד דחה טענה מקדמית זו. בהקשר זה בית משפט השלום הנכבד קבע כי בניגוד לטענת המבקשים לפיה המשיבה ביססה את כתב האישום על אכרזת הפיקוח על מצרכים ושירותים (חומרים וציוד דו-שימושיים מסוימים המועברים לשטחי האחריות האזרחית הפלסטינית) (תיקון), התשס"ז-2007, אשר לא היתה בתוקף במועדים הרלבנטיים לכתב האישום – בפועל המשיבה התבססה בכתב האישום על צו יבוא חופשי, התשס"ו-2006 (להלן: צו יבוא חופשי), שמקורו בסעיף 2 לפקודת היבוא והיצוא, אשר היה בתוקף באותם מועדים.

9. בסיום פרשת התביעה בא-כוחם של המבקשים העלה טענה של: "אין להשיב לאשמה", במסגרתה גרס כי ההוראות האוסרות על יבוא המוצרים האסורים, נכנסו לתוקף רק לאחר הגעת המכולה לארץ, בחודש יולי 2007.

בתאריך 02.10.2014, בית משפט השלום הנכבד דחה את הטענה האמורה, בקובעו כי אמנם יש ממש בהשגותיו של בא-כוח המבקשים ביחס לאיסור של הכנסת המוצרים האסורים לאיר"ש בתקופה הרלבנטית לכתב האישום, ואולם קיימות בנסיבות,

ראיות לכאורה לגבי עבירות הגשה של רשומון כוזב והטעיית פקיד מכס, ואלו מחייבות את המבקשים להשיב לאשמה.

10. בתאריך 31.03.2015 בית משפט השלום הנכבד הרשיע את המבקשים במיוחס להם בכתב האישום. במסגרת הכרעת הדין, בית משפט השלום הנכבד קבע כי המוצרים המיובאים נרכשו על-ידי המבקשים עבור דו"אל, וכי היו מיועדים לאיו"ש ולא לישראל. עוד נקבע בהכרעת הדין, כי המבקשים מסרו הצהרה כוזבת לגבי ייעודם של המוצרים המיובאים והטעו בכך את רשויות המכס. לבסוף נקבע בהכרעת הדין כי במועד הרלבנטי לכתב האישום היה קיים איסור על יבוא המוצרים האסורים לאיו"ש. לגישת בית משפט השלום הנכבד, איסור זה מקורו בהיתר כללי להבאת טובין (יהודה והשומרון, התשס"ה-2005, אשר הוצא בתאריך 07.04.2005 על-ידי ראש המנהל האזרחי מכוח סעיף 2 לצו בדבר העברת טובין (יהודה והשומרון) (מס' 1252), התשמ"ח-1988 (להלן: צו האלוף), ונקבע בו כי אין להביא לשטחי איו"ש טובין המנויים בתוספת לצו האלוף, אשר ביניהם: מחרטות להסרת מתכת, חלקי חילוף וציוד נלווה למחרטות, ומכונות המשמשות לכרסום (סעיפים 17-19 לתוספת לצו האלוף) (ראו: עמ' 150-152 לפסק דינו של בית משפט השלום הנכבד).

11. בתאריך 20.12.2015, בית משפט השלום הנכבד גזר את דינם של המבקשים ולאחר שקבע כי מתחם העונש ההולם בעניינם נע בין מספר חודשי מאסר הניתנים לריצוי בדרך של עבודות שירות, לבין 18 חודשי מאסר בפועל, לצד קנס כספי מוחשי, הוא השית עליהם את העונשים המפורטים בפסקה 1 שלעיל.

12. המבקשים ערערו על פסק דינו של בית משפט השלום הנכבד. בתאריך 01.06.2016 – בית המשפט המחוזי הנכבד דחה את ערעורם של המבקשים בקובעו כי קביעותיו של בית משפט השלום הנכבד מתבססות על הראיות והעדויות שהובאו בפניו, ומשכך, אין מקום להתערב בהם. בית המשפט המחוזי הנכבד התייחס לטענת המבקשים לפיה במועד הרלבנטי לכתב האישום לא היה צורך חוקי ברישיון עבור יבוא המוצרים האסורים, וקבע כי מאחר שהמבקשים לא הוכיחו, ואף לא טענו, לקיומו של היתר פוזיטיבי להעברת המוצרים האסורים לאיו"ש, ממילא, חל בעניינם סעיף 5(2) לצו יבוא חופשי, הקובע כי הוראותיו, אשר מאפשרות יבוא ללא רישיון, לא יחולו על יבוא ציוד לאיו"ש, אלא הוראותיו הכלליות של צו מתן רישיונות יבוא, 1939 (להלן: צו 1939) – האוסר לייבא סחורה לישראל, אלא אם כן יש בידי המייבא רישיון לכך. מאחר שצו יבוא חופשי היה בתוקף במועדים הרלבנטיים לכתב האישום, כמו גם הוראות צו האלוף

שהתווספו אליו, בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי בתקופה הרלבנטית לכתב האישום, היה קיים איסור חוקי תקף על ייבוא המוצרים האסורים לישראל.

מכאן הבקשה למתן רשות ערעור שבפני.

טענות הצדדים

13. בבקשתם למתן רשות ערעור, המבקשים גורסים כי כתב האישום בעניינם הוגש מכוח צו האלוף. לשיטתם, העבירה של הברחת טובין דורשת כי הטובין ייובאו מתוך: "כוונה... לעקוף כל איסור, הגבלה או תקנה בענין ייבואם... ולרבות כל נסיון לעשות אחד המעשים האלה בכוונה כאמור", והעבירה של השטת טובין בניגוד לצו פיקוח דורשת כי הטובין יושטו "בניגוד לצו פיקוח...". דא עקא, שלטענתם, במועדים הרלבנטיים לכתב האישום – לא היה בתוקף כל צו פיקוח, או כל הוראה חוקית אחרת, אשר אסרו על יבוא המוצרים האסורים, או על השטתם. בהקשר זה המבקשים מציינים כי הנורמה היחידה שהייתה בתוקף במועד המעשים המתוארים בכתב האישום הייתה צו האלוף, אך צו זה, לגישתם, איננו מהווה חלק מן החקיקה הישראלית ועל כן הוא איננו יכול להוות נורמה המחייבת את המבקשים באותה העת.

לשיטת המבקשים, סעיף 5(2) לצו יבוא חופשי, אשר מחריג טובין שייעודם הוא שטחי איו"ש, כשאינן בשטחים אלו היתר להעברתם מישראל, חל רק כאשר ישנו דבר חקיקה, אשר אוסר על יבוא הטובין.

14. המשיבה טוענת, מנגד, כי הבקשה איננה עומדת בקריטריונים, אשר הותוו בפסיקתנו לצורך מתן רשות ערעור, בשים לב לכך שכל טענותיהם של המבקשים נסמכות על עמדה שגויה באשר לסעיף 5(2) לצו יבוא חופשי.

דיון והכרעה

15. לאחר עיון בבקשה, בתגובת המשיבה ובחומר שצורף אליהן, הנני סבור כי דין הבקשה להידחות. אנמק להלן בקצרה את מסקנתי זו.

16. הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים מיוחדים, בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית, בעלת השלכות ציבוריות החורגות מעניינם הפרטני של הצדדים הישירים להליך, או בנסיבות המעוררות חשש מפני עיוות דין, או אי-צדק

חמור שנגרם למבקש (ראו: ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 4067/17 אבו קוש נ' מדינת ישראל (14.06.2017); רע"פ 4558/16 חזן נ' מדינת ישראל (26.06.2017)).

17. לאחר שבחנתי את הבקשה שלפני – סבורני כי היא איננה עומדת באמות המידה הנ"ל למתן רשות ערעור. המבקש 1 טוען בבקשתו כי עניינו מעלה לדיון שאלות עקרוניות בדבר מעמדם של צווי אלוף בחקיקה הישראלית וההשלכה של מעמד זה על העמדה לדיון של נאשמים. דא עקא, שנושאים אלו אמורים לעלות לדיון בענייננו רק אם תתקבל טענתו של המבקש 1 לפיה הצו שאסר עליו לייבא את המוצרים האסורים לישראל, שבגיננו הוגש נגדו כתב אישום, הוא צו האלוף, ואולם לתפיסתי דין טענה זו – להידחות, כפי שאבהיר להלן.

18. סעיף 2 לצו 1939 קובע כדלקמן:

"בכפוף להוראות צו זה, אסור לייבא כל סחורה לישראל" (ההדגשה שלי – ח"מ).

סעיף 3(1)(א) לצו 1939 קובע:

"שום דבר האמור בהוראות דלעיל אין לראותו כאילו הוא בא לאסור – את יבואה של כל סחורה עפ"י רשיון שניתן ע"י מנהל המכס והבלו, או כל רשות מוסמכת, ובלבד שימלאו אחר כל התנאים המצורפים לאותו רשיון".

מבחינת סעיפי החיקוק שלעיל עולה כי הדין הוא שאסור לייבא סחורה לישראל, אלא אם הייבוא נעשה ברישיון שניתן על-ידי מנהל המכס והבלו, או כל רשות מוסמכת אחרת, והמייבא מילא אחר תנאיו של אותו רישיון.

19. לפי סעיף 2 לפקודת היבוא והיצוא, שר הכלכלה רשאי לקבוע בצו, בין היתר, הוראות בעניין איסור או הסדרה של ייבוא טובין. מכוח סעיף זה הותקן צו יבוא חופשי, אשר סעיפים 2(א) ו-5(2) שלו הורו כדלקמן:

"על אף האמור בצו מתן רישיונות יבוא, 1939, מותרים ביבוא כל הטובין המסווגים בפרקים 1 עד 97 ובפרטים 201, 207, 210, 414, 611, 614, 616, 622, 628, 807 ו-825 שבתוספת הראשונה לתעריף המכס, למעט אלה אשר יבואם אסור לפי צו המכס ואלה המפורטים

בתוספת הראשונה, שלגביהם חלה חובת הצגתו של רישיון יבוא".

"הוראות צו זה לא יחולו על יבוא טובין –

(1) ...

(2) שיעדם הוא האיזור, כשאין היתר באזור להעברתם מישראל".

20. צו יבוא חופשי קבע, איפוא, כי מותר לייבא ללא רישיון את כל הטובין המנויים בסעיף 2(א) אליו, אלא אם כן ייעודם של טובין אלה הוא "האזור" (המוגדר בסעיף ההגדרות כשטחי איו"ש), שאז מותר יהיה לייבא את אותם המוצרים לישראל, רק אם יש היתר באזור להעברת הטובין לשם.

21. המבקש לא טען כי ייעודם של המוצרים האסורים לא היה לאיו"ש, או כי במועדים הרלבנטיים להגשת כתב האישום היה באיו"ש היתר כלשהו שאיפשר להעביר את המוצרים האסורים לשם. בהיעדר היתר כזה – סעיף 5(2) לצו יבוא חופשי קובע, כאמור, כי הוראות צו יבוא חופשי לא יחולו על המוצרים האסורים. ממילא, הדין החל על מוצרים אלה הוא צו 1939, אשר קובע כי אין לייבא סחורה לישראל, אלא ברישיון.

22. המבקשים מודעים לכך שבסעיף 5(2) הנ"ל נאמר שצו יבוא חופשי לא יחול על יבוא טובין שיעודם הוא שטחי איו"ש "כשאין היתר באזור להעברתם מישראל..." (ההדגשה שלי – ח"מ), אך לגישתם – מאחר שאותם ההיתרים אליהם מפנה הסעיף מנוסחים באופן הנותן היתר גורף לייבוא של כל מוצר שהוא, למעט מוצרים מסוימים – יש לקרוא את הסעיף ככזה הקובע שצו יבוא חופשי לא יחול על יבוא טובין שיעודם הוא שטחי איו"ש, רק כאשר יש דבר חקיקה אשר אוסר על יבוא הטובין.

טענה זו של המבקשים – דינה להידחות. לשונו של סעיף 5(2) לצו יבוא חופשי ברורה – כאשר אין היתר באיו"ש להעברת הטובין – צו יבוא חופשי לא יחול. העובדה שהיתרים מן הסוג הנ"ל מנוסחים בלשון כללית איננה משנה, ואין סיבה שתשנה, הוראה זו. אמנם, יתכן כי ההיתר, אשר סעיף 5(2) לצו יבוא חופשי מדבר עליו, יכול שינוסח בכלליות ולא יפרט בשמו את כל המוצרים מושאי ההיתר. דא עקא שהמבקשים לא הצביעו על היתר, ולו כללי, להעברת המוצרים האסורים לאיו"ש, ומשכך, הדין החל עליהם הוא, כאמור, צו 1939.

23. הנה כי כן, טענתם של המבקשים לפיה צו האלוף היה הכרחי עבור הגשת כתב האישום נגדם, ושמטעם זה המשיבה נדרשה לו – דינה להידחות. כפי שפורט לעיל,

המצב הנורמטיבי איפשר להגיש כתב אישום כנגד המבקשים, כפי שטענה המשיבה, גם ללא היזקקות לצו האלוף, וממילא, בחינת מעמדו והמדרג הנורמטיבי של צו האלוף, כמו גם בחינת האפשרות להגיש כתבי אישום כנגד נאשמים שפעלו בניגוד אליו – איננה עולה בענייננו.

24. נוכח כל האמור לעיל – לא מצאתי כי הבקשה שלפני מעלה לדיון שאלה משפטית עקרונית, או כי מתקיימים שיקולי צדק מיוחדים המצדיקים מתן רשות ערעור בענייננו. לתוצאה דומה הגעתי גם לאחר הדיון הפרטני בטענתם הנ"ל של המבקשים.

25. סוף דבר – הבקשה נדחית. הממונה על עבודות השירות ימסור תוך 30 ימים חוות דעת מעודכנת בדבר המועד והמקום המיועדים להתייצבות המבקש לריצוי עבודות השירות שנגזרו עליו, ולאחר קבלתה אוציא בהתאמה החלטה משלימה ויבוטל צו עיכוב הביצוע, עליו הוריתי.

26. נוכח דחיית הבקשה למתן רשות ערעור שבכאן – ממילא נדחית גם הבקשה הנוספת הנזכרת בכותרת: לביטול צו עיכוב היציאה מן הארץ שהושת על המבקש, וזאת מבלי לגרוע מזכותו של המבקש להגיש בקשה פרטנית ליציאה לחו"ל מטעמים מיוחדים (כפי שעשה בעבר על פי האמור בבקשה), ובהקשר זה זכויות וטענות הצדדים שמורות להם.

ניתנה היום, י"ט באדר התשע"ח (6.3.2018).

ש ו פ ט